

pező nagy-
ól kezdődő
rakor nyil.

uchs, hírő.

nomító

féle

T

PPAN

ártal-

150 K.

ár nap

okot s

150 K.

ában és

e küld

EN

n.

ok:

szappannik,

unkaidőnik.

s és dr-

romszons

ruhának.

m rongálja,

na a rozsia

tott világ-

nos maga-

en kitűnő

hasznáti

ám aiat

lm a zott

lán"

kézimosó

a, öblögeti

a ruhát.

bermentre.

eküldése

jeggyel

k. :-

EF

20. sz.

CLIMAX.

er. Pál

Szerkesztői Irodák
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — — 14 K
Negyedévre — — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
:: detési irodák :: ::
Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
minden nap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 196. szám.

Hétfő, augusztus 28.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott telefonjelentései. —

Kitört a háborunk Romániával

Románia hadat üzent monarchiánknak. — A német szövetségtanácsot azonnal ülésre összehívták.

Budapest, aug. 28. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Bécsből sürgönyzik: **Tegnap éjszaka a román követ megjelent a Külügyminiszteriumban, hogy átnyújtsa a jegyzéket, amely szerint Románia augusztus 27-ikén este 9 órától fogva Ausztria-Magyarországgal hadiállapotban levőnek tekinti magát.**

Budapest, aug. 28. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Berlinből sürgönyzik: **A román kormány tegnap este Ausztria-Magyarországnak hadatüzent. A szövetségtanács azonnali ülésre hivatott össze.**

Tisza és Stürgkh a királynál.

Budapest, aug. 28. Bécsből sürgönyzik: A Magyar Távirati Irodának: **Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel ideérkezett. Délelőtt hosszasan tanácskozott Rosner Ervin báróval a király személye körüli miniszterrel. Utána a miniszterelnök Burián külügyminiszterrel tanácskozott, majd Schönbrunnba ment, ahol a király hosszabb külön kihallgatáson fogadta. Visszatérve, a miniszterelnök ismét Burián báróval tanácskozott. A miniszterelnök ma éjjel hazautazik.**

Bécsből sürgönyzik:

Tegnap délben Stürgkh osztrák miniszterelnök, ma délelőtt pedig Burián báró külügyminiszter volt kihallgatáson a királynál, akik hosszabb ideig voltak a király dolgozószobájában és az uralkodónak jelentést tettek.

Budapest, aug. 28. Bécsből sürgönyzik:

Madrocordata román követ nem Burián külügyminiszternek hanem a külügyminiszterium egyik nagykövet tisztviselőjének adta át a hadüzenetet. A jegyzékkel a külügyminiszterium egyik hivatalnoká még az éjjel Schönbrunnba utazott.

Budapest, aug. 28. Bécsből sürgönyzik:

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter ideérkezett.

Andrássy Gyula gróf román hadüzenetről.

Budapest, aug. 28. Andrássy Gyula gróf a román hadüzenetről nyilatkozva kijelentette, **hogy ne féltsük Erdélyt. Románia hadüzenetét óriási korrupció készítette elő. Ne féljünk, Erdély a természettől is védve van. Magyarország Erdély nélkül nincs és nem is képzelhető. Minden embernek ki kell állania, hogy Románia csuf árulását megbüntessük.**

Németország legközelebb hadat üzen Romániának.

Budapest, aug. 28. A Magyar Távirati Irodának sürgönyzik Bécsből: **A szövetséges államok kormányai teljesen felkészültek a Romániával való háborúra s Bulgária és Törökország is teljesen felkészült. Német diplomáciai forrásból hírlik, hogy Németország legközelebb megüzeni a háborút Romániának.**

Budapest, aug. 28. Berlinből sürgönyzik:

A román hadüzenet híre éjfél után érkezett a német fővárosba. A lapok külön kiadásban közölték a közönséggel, hogy Románia hadat üzent a monarchiának.

A hadüzenet hatása Erdélyben.

Budapest, aug. 28. Kolozsvárról sürgönyzik:

Vasárnap este érkezett meg a román hadüzenet híre. Erre nagy tömeg gyűlt össze az utcákon s tüntetve bejárta a várost. A hadüzenet itt leirhatatlan lelkesedést keltett, mert végre alkalom nyílik hogy Magyarország leszámolhasson az ősi ellenséggel. (M. T. I.)

Magyarok, osztrákok és németek menekülése Romániából.

Budapest, aug. 28. Brassóból sürgönyzik:

Romániából tegnap óta egymásután érkeznek az ott lakó német, magyar és osztrák menekülők. Mindanyian azt mondják, hogy a hadüzenet meglepetés volt, mert a háboruspárti oroszbarátok sem remélték, hogy a hadüzenet ilyen gyorsan bekövetkezzék. Szerintük Oroszország olyan nyomást gyakorolt Romániára, hogy nem térhetett ki.

A helyzet Romániában.

Budapest, aug. 28. Bukarestből sürgönyzik:

Ilieszku tábornokot a román hadsereg vezérkarának főnökévé nevezték ki.

Budapest, aug. 28. Bukarestből sürgönyzik: A „Dimineata“ jelenti:

A katonai konvenció értelmében, amelyet Románia Oroszországgal kötött, **Romániának legkésőbb augusztus 28 ikán kellett háborút üzenni a monarchiának.** A mozgósítási parancs erről a napról is van kellezve. A konvenció értelmében a mozgósítás napján a román csapatok nyomban egyesülnek az orosz csapatokkal.

Budapest, aug. 28. Bukarestből sürgönyzik:

Czernin gróf szombaton délután 3 órakor volt kihallgatáson a királynál. Ez volt utolsó látogatása.

Budapest, aug. 28. Bukarestből sürgönyzik:

A román parlamentet csütörtökre vagy péntekre összehívják.

Bukarestből sürgönyzik:

Az egész országban kihirdették a hadiállapotot. A minisztertanács a kultuszminisztert megbizta a hadicenzura vezetésével.

Bukarestből sürgönyzik:

A hivatalos lap közli, hogy a legutóbbi minisztertanács 200 millió lei újabb hitelt szavazott meg a hadügyminiszternek.

Budapest, aug. 28. Bukarestből sürgönyzik:

A „Libertatea“ szerint a románok frontja a Kárpátok, a Duna és az Uj-Dobrudza határán 1400 kilométert tesz ki Frontunk védelmére 1 millió 400 emberre volna szükségünk, sajnos azonban, hogy ennek csak a felével rendelkezünk. Ránk nézve fontos mostan, hogy Sarrail legyőzze a bolgárokat, másodsor, hogy Oroszország legalább ötszázezer embert, helyesebben tíz hadtestet bocsásson rendelkezésünkre.

Bukarestből sürgönyzik:

A Dreptatea szerint Besszarábiában orosz csapateltolások észlelhetők, amelyeket az oroszok a bolgárok ellen fognak fölhasználni.

Budapest, aug. 28. Amsterdamból sürgönyzik:

Ideérkezett bukaresti jelentések szerint, a román király tegnapelőtt a német és az osztrák-magyar követeket előbb külön-külön, azután együttesen hosszasan kihallgatáson fogadta.

Budapest, aug. 28. Az Estnek táviratozzák Bukarestből:

Már a szombati nap igen mozgalmas volt és sejtették Bukarestben, hogy a döntés közel van. Dimineata lenyomatta a „Kievskija Mini“ orosz lap jelentését, hogy beavatott orosz politikai körök szerint e hét végére várják Románia végleges állásfoglalását: a hadüzenetet. A Novoje Vremja viszont néhány nap előtt jelentette, hogy a döntés legközelebb várható. E hírek következtében az izgatottság mindinkább fokozódott. Tatarinov orosz katonai attaché szombaton reggel visszaérkezett Bukarestbe Alexejev tábornok főhadi-

„Legujabb“ hireink folytatása a negyedik oldalon van.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések augusztus 27-ikéről.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harcéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Orosz harcér:

A helyzet változatlan, nincs nevezetesebb esemény.

Olasz harcér:

A Cauriot ellen irányított újabb támadásokat az olaszok érzékeny veszteségei mellett visszaverték. Ugyanez a sors érte az ellenségnek a Fassani-alpok vonalán megkísérelt összes többi előretörését is. A tengerelleki és kerinthiai arcvonalon nincs nevezetesebb esemény.

Délkeleti harcér:

Nincs újabb esemény.

Események a tengeren:

E hónap huszonhatodikán Konyovics sorhajóhadnagy még két más tengerészeti repülőgéppel együtt az Ioni-tengerben az ellenség őrhajóinak egy csoportját megtámadta és az egyik hajót bombatalálattal elsüllyesztette. A repülőgépek, amelyekre az ellenség őrhajói hevesen tüzeltek, sértetlenül tértek vissza. Hajóhadparancsnokság.

A német nagy főhadiszállás jelentései:

Nyugati harcér:

A Sommetól északra az angolok tegnap a reggeli órákban és az éjszaka folyamán erős tüzérségi előkészítés után megismételt támadásait Thiepváltól délre és Posierestől északnyugatra visszaverték, mégpedig részben elkésredett közelharc után, amelyekben az ellenség egy tisztet és hatvan főnyi legénységet hagyott kezükön. Hasonlóképpen sikertelenek maradtak az ellenségre nézve a Bazantin le Petittől északra intézett előretörései és a Fourreaux-erdőben lefolyt kézigránátharcok. A Maurepas Clairry-i szakaszon a franciák heves tüzérségi tűz alkalmazása mellett nagy erővel hiába támadtak. Clairrytől északra az állásainkba betörő csapatrészeket gyors ellentámadással ismét visszavetettük. A Sommetól délre, Vermauwillerstől nyugatra kézigránáttámadásokat visszavertünk. A Maas két oldalán a tüzérségi tevékenység időnkint fokozódott. Thiamont közbenső erője ellen és Fleurynél intézett esti támadások tüzünkben összeomlottak. Craonnetól nyugatra és az apremonti-erdőben gyengébb ellenséges osztagoknak előretöréseit visszautasítottuk. Arzacourtnál és Badonvillersnél járőrvállalkozásaink sikeresek voltak. A Somme-területen Bapaume mellett és Wiseltől nyugatra légiharcban, Alhiestől nyugatra és Nesletől északnyugatra pedig védőtűzelésünkkel lelőttünk egy-egy ellenséges repülőgépet. Ezenkívül kezünkre jutottak Peronnestől északnyugatra és Ribamontnál (St. Quentin-től délre) leszállott repülőgépek.

Keleti harcér:

Hindenburg vezértábornagy arcvonala: A Dünán meghiusítottuk az oroszok megismételt kísérleteit, hogy Friedrichstadtól keletre és Lennewaden mellett csónakon átjussanak a folyón. Kiselemtől délre kis német osztagok egészen a harmadik ellenséges vonalba nyomultak előre és az árkok elpusztítása után egyszázhuszonnyolc fogolylyal és három géppuskával tervszerűen visszatértek saját állásukba. Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala: A Dnyesztvertől északra ráknézve sikeresen lefolyt járőrharcoktól eltekintve nem volt lényegesebb esemény.

Balkán harcér:

A Struma keleti partján előrenyomuló bolgár haderők a folyó torkolatához közelednek. A szerbek támadásai a büjükdezi bolgár állások ellen kudarcot vallottak.

Berlin, aug. 27. A Wolff-iroda jelenti: Az olasz királyi kormány a svájci kormány közvetítésével közölte a császári kormánnyal, hogy e hó 28-ikától kezdve Németországban szemben hadiállapotban levőnek tekinti magát.

— **Jankó alispán nevenapja.** Jankó Ágoston udvari tanácsos alispánnak ma van a nevenapja. Az alispán ugyan a mai napon nem volt Nagybecskerekén, azonban a tisztviselői kar a kitett iyen, valamint mások is számosan írásban, kifejezték szerencsekívánataikat a vármegye közszerepében és tiszteletben álló alispánjának.

— **Katonai kitüntetések.** A király az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért Sousek Mór 29. gy. ezredbeli őrnagynak, Angyal Nándor 29. gy. ezredbeli főhadnagynak, valamint az ellenség előtt elesett Balduin Viktor 29. gy. ezredbeli hadnagynak a hadiékítményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta.

Megparancsolta továbbá a király, hogy Stützl Géza 29. gy. ezredbeli tartalékos hadnagynak az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásáért a legfelsőbb dicséret elismerés tudtul adassék.

A hadseregparancsnokság Forgó Ernő 29. gy. ezredbeli tartalékos hadnagynak a másodosztályú vitézségi érmet adományozta.

A bronz vitézségi érmet kapták a következő 5. honvéd gyalogezredbeli katonák: Schüssler János, Kapler Mátyás, Dezső Lajos, Király János, Sánta Pál, Garai György, Keller Péter, Heidt Ferenc, Bartus József, Király László, Tisza József, Pölös Mihály, Ágoston József, Székési István és Pliesz Ádám.

— **A főgimnáziumban október elsején kezdődik az ideai tanév.** A városi főgimnáziumi bizottság szombaton délután tartott ülésén elhatározta, hogy a nagybecskereki főgimnáziumban az ideai: 1916—17-ik esztendői tanév október elsején kezdődik. A beírások a főgimnáziumban emnélfogva csak szeptember 28., 29., és 30-ik napján lesznek.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Barts Gyula nagybecskereki főgimnáziumi helyettes tanárt a privigyei állami főgimnáziumhoz helyettes tanárrá nevezte ki.

— **Kitüntetett gazdasági tudósító.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Beyer Alajos torontálvármegyei gazdasági tudósítót számos éven át kifejtett buzgó működéséért „Elismerő oklevéllel” tüntette ki.

— **Beírások az áll. felső kereskedelmi és polgári fiúiskolába.** A helybeli áll. felső kereskedelmi iskolában a javító vizsgálatok szept. 10-én délelőtt 8 órakor kezdődnek. A beírások szept. 11., 12. és 13-án mindenkor déltől 8—11 óráig tartanak meg. A rendes előadások szept. 15-én kezdődnek. Az intézetnek folyó tanévi helyiségei a rendőrkapitánysági épület I. emeletén vannak.

A helybeli polgári fiúiskolába (Eötvös-utcai iskolába, a beírítás az I. osztályba szept. 11-én, a II. osztályba 12-én és a III—IV. osztályba 13-án d. e. 8—11-ig lesz; a javító-, felvételi- és tantervkülönbözteti vizsgálatokat szept. 11. és 12-én d. u. 2 órától kezdve tartják meg, a tanítás pedig szeptember 15-én kezdődik.

— **Halálozás.** Özv. Wolfinger Izidorné tegnap éjjel 76 éves korában Nagybecskerekén meghalt. Az elhunyt haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Wolfinger Izidor a maga, valamint nővérei: özv. Steiner Jaquesné Wolfinger Nina, Freund Lajosné Wolfinger Giza és Naszályi Józsefné Wolfinger Henrika, továbbá az egész rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy a legjobb anya, anyós, nagyanya, dédanya, nővér és rokon özv. Wolfinger Sámuelné szül. Eisltzer Julia folyó hó 27-én éjjel fél 12 órakor, életének 76. évében, rövid szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése folyó hó 29-én d. u. fél 4 órakor lesz az Uri-utca 5. sz. gyászházból az izr. sirkertbe. Lichtschein Dezsóné Geiger Ilonka, Geiger Jenő, Kolos Ignácné Freund Berta, Freund Ida, Naszályi László, Naszályi Miklós, Naszályi Gábor unokái.

— **Az alibunáriak áldozatkészsége.** A király születésnapját fölemelő módon ünnepelte meg az alibunári járás. Mohaupt Gyula alibunári jegyző folytán mindössze 3—4 nap alatt az alibunári járási jegyzők, segédjegyzők elől-

jársági tagok és polgárok 6600 koronát gyűjtöttek Radonits Gyula főszolgabíró nevére, melynek kamatait Radonits főszolgabíró saját belátása szerint hadsegélyzésre fordíthatja, és 600 koronás alapítványt Csolákóvits Milvoj tb. főszolgabíró nevére a Kárpátokban egy elpusztult ház újjáépítésére. A király születése napján jótékony célú hangversenyt is rendeztek az alibunáriak Radonits Gyuláné védnöksége alatt, melynek tiszta jövedelme meghaladta az 1300 koronát, melyből szobrot állíttatnak az elesett alibunári katonai emlékezetére.

— **Beírások.** A nagybecskereki Mesinger Karolin-féle leánynevelő-intézet elemi polgári- és kereskedelmi irányú továbbképző-tanfolyamán a beírások az 1916—17. iskolai évre szeptember 1., 2., 3., 4. és 5-én eszközöltenek az intézet épületében Nádor-utca 5. Javítóvizsgálatra augusztus 30-án d. u. 2 órakor kell jelentkezni. Az előadások szept. 6-án „Veni sancte és istentisztelettel kezdődnek. Igazgatóság.

— **A városi zeneiskola új tanéve.** A nagybecskereki városi zeneiskola szeptember hó 1-én nyitja meg III. évi tanfolyamát. A tanítás két tanfolyamból áll: előkészítő (kezdők részére) és gyakorló tanfolyamból (haladók részére). Az oktatás zongora, vonós- és fuvó-hangszerekre: délelőtti, délutáni és esti órákban négyes csoportban történik. Minden tanuló az általa választott főtárgyból hetenkint 3 órát kap, ezenkívül minden héten 1 órát a zeneelméletből s az összhangzattanból. Az iskola az év végén bizonyítványt ad a tanulók előmeneteléről. Beíratási díj 5 korona, tandíj minden szakon évi 100 korona, az esti tanfolyamért 140 orona, ami havii részletben is fizethető. A beírásokat minden nap d. e. 9—11-ig és d. u. 3—5-ig, az iskola irodájában (Ferenc József-tér 4. 1. emelet) Gilde Vendel, városi zeneiskolai tanár, látja el.

— **Lövöldözés a korcsmában.** Jankahida e Dusán becskereki ember régi haragosa Atyim Dusán színtén idevaló embernek. Atyim, aki katonai szolgálatot teljesített, a napokban szabadságra hazajött. Mikor ezt Jankahida meg tudta elhatározta hal más társával, hogy Atyimot a legelső alkalommal megveri a korcsmában. Atyimnak besúgták a dolgot, amire ez tegnap revolverrel felszerelve ment a Váraljai-utcai Lambity-féle korcsmába. Jankahida és társai itt tényleg rátámadtak Atyimra, amire ez előrántotta revolverét és Jankahidacot hasbalölte, úgy hogy ez nyomban eszméletlenül esett össze. Az életveszélyesen megsebesült Jankahidacot a kórházba vitték. Atyim ellen megindították az eljárást.

— **Amerika leánya,** ez a csodás filmsorozat, állandóan a legnagyobb érdeklődés mellett kerül színre a Városi Moziban. Eszt a rendkívüli érdeklődést meg is érdemli ez a film, mert valóban a legnagyobb szabású filmek közé tartozik. Pompásan kidolgozott mese, párját ritkító látványosságok, nagyszerű felvételekben tárulnak elénk s a közönség szinte lélegzetfójtva figyeli a dollár királyi kalandjait. Holnap kedden ismét két érdekesítő fejezet: „A gyorsaság királya” és az „Ördög cimborája” kerül színre, amelyek még fokozottabb érdekességű látványosságát nyújtanak.

— **Sikkasztó bankpénztáros.** Mint Nagyszentmiklósról írják, az „Albina” pénztárost ottani fiókjának pénztáros könyvelője Markonczku Tivadar több ezer koronát sikkasztva a múlt héten megszökött. A pénztárost mindenfelé nyomozták s most a határrendőrségi kirendeltség Orsován elfogta és hazaszállította. Kihallgatásakor bevallotta, hogy okmányhamisítás után körülbelül kétezer koronát vett föl, amelyből 1046 korona 46 fillért elfogatásakor megtaláltak nála. Találtak nála azonkívül 69 darab tíz koronás aranyat is. A sikkasztó pénztárost átadták a nagykikindai ügyészségnek.

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Kedden, augusztus 29-én az ötödik kaland. Csütörtökön, augusztus 31-én a hatodik kaland.

A világhírű Amerikan Cinema remek felvétele.

Minden előadás egy befejezett cselekmény.

Amerika leánya.

Egy dollárkirályi csodálatos kalandjai 15 fejezetben. Irta Charles Goddard. Előadják a leghíresebb amerikai színészek.

Az előadások mindenkor délután 6 órakor és este 9 órakor rendes helyárral lesznek megtartva.

Gépészek vizsgálata. A gőzgépkezelők és kazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1916. évi szeptember hó 3-án reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületének helyiségében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerű felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros), Küttl-tér 2. sz. címezve legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

A Nő feminista folyóirat augusztusi száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: gróf Teleki Sándorné; a befilizott feminista kongresszusról. Glücklich Vilma: a leányközépiskolák reformjáról. Szegvári Sándorné: a suffragettek háborus tüntetéséről és a nők választójogáról. Kémeri Sándor: a kalauznók ügyéről irt tartalmas cikket, melyek a nagyközönség érdeklődésére feltétlenül igényt tarthatnak. Kiemelendő a lapból a nők állásfoglalása a 12 éves családfenntartó gyermekekkel és a női munka védelmére irányuló törekvésekkel szemben. Számos a népmozgalom törekvéseit érintő bel- és külföldi hírglosszák sorozata, valamint a speciális irodalmi rovat teszlik érdekessé a magyar népmozgalom hivatalos orgánumát. „A Nő” előfizetési ára egész évre 5.— korona, félévre 2.50 korona. Mutatványszámot készséggel küld a lap kiadóhivatala Budapest, V., Mária Valéria-utca 12.

Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontái megyei Közművelődési Egyesület készséggel továbbítja.

Törvénytörés.

A husvéti tojások miatt. Emlékeztet még az a miniszteri rendelet, amely az év április havában eltiltotta a husvéti tojásfestést. A rendeletet azért adták ki annak idején, hogy némileg korlátozzák az amugy is szűkségben lévő tojások és festék céltalan elpazarlását. A rendeletet be is tartották mindenütt s így elmaradtak az idej husvét konvencionális piros-tojásai, de mégis akadtak elvételre, akik igyekeztek a tilalmat megszegni. Most a szegedi ítéltábla előtt egy hetven éves nagybeeskereki asszony, Beslin Sándorné állott vádlottként, akit az ügyészség miniszteri rendelet elleni izgatással vádolt azért, mert a husvét tojás festési rendelet plakkatirozásokor a festékkereskedésben lévő két vásárlónak azt mondta:

— Vegyétek csak a festéket, fessétek a tojást, majd én felelek érte a bíróságnál.

A bíróság elé is került ezért a kijelentésért, a törvénytörés meg is állapította, hogy a kijelentést megtette, de felmentő ítéletet hozott a miniszteri rendelet ellen való izgatás alól, mivel akkor az üzletben csak két vásárló volt és két ember nem lévén gyülekezet, nem követelt el izgatást. A szegedi ítéltábla tegnapelőtt foglalkozott az ügygel, az elsőbíró ítéletét indokainál fogva helybenhagyta s így a felmentő ítélet jogerőssé vált.

A háborús Bulgáriában.

Egy volt nagybeeskereki tanár tanulmányútja.

— augusztus 28.

II.

Az élet Szófiában.

A bolgár főváros az Iszker folyótól mintegy 8 km.-nyire, a Vitosza hegység lábánál, sík területen fekszik. A legutolsó népszámlálás adatai szerint a városnak 115.000 lakosa van. Az első pillanatban a családós érzete vesz erőt az emberen. Nem átalom bevallani, hogy itt-hon valami exotikus, valami tipikusan keleti városra gondoltam. Nem: Szófia egyike a legmodernebb, legeurópaiasabb metropolisoknak. Hosszu nyilegyenes utcai, széles befásított boulevardjai, tágas gyönyörű palotasorokkal övezett terei 4-5 emeletes francia stílusban emelt középületei, bérházai, már az első pillanatban elárulják az amerikai tempóban épült, egészen újkeletű fővárost.

Reggeltől késő estig nagy néptömeg lepi el az utcákat; az utcai élet ép oly intenzív, mint akárcsak Párisban. A járókelők hullámválása, a csaknem minden öt percben közlekedő villamos vonatok, a feltűnően sok automobil, az utcai árusok lármája, a bójáját kínáló al-bán, a parányi hegyi lovaktól vontatott phaé-

tonok, a sebesen vágató rikkanes sajtáságos, szinte panaszos nótája, nem egyszer próbára teszi az utas idegzetét.

— Ima Vestnic! Ima! — énekl egy villogó tekintetű kis fiu. Ima! Kambana, Mir Dnevnik, Narodni Prava, Balkanszka Posta, Tribuna, Utro, Zaroja, Baraban, Bigaran!... A két utóbbit dobpergészerű hangon ejti ki. Majd kiszimatolva bennem az idegent:

— Moszjő. Ima Echo de Bulgarie, Eclair des Balkans, Ima!

— Imas (van-e) „Az Est”, „Pesti Hírlap” — kérdelem tőle.

— Ne! (nem!) mondja a kis rikkanes és igenlőleg bólint a fejével. Kiveszek egy 20 filléres pénzdarabot, átnyújtom neki.

— Ne! ismétli a kis fiu, nemam (nincs) és ujra igenlőleg bólint, azután elszalad.

Megszólítok egy másikat:

— Imas Pesti Hírlap, Az Est?

— Dá (igen) mondja és tagadólag rázza a fejét. Ott akarom hagyni. A kis rikkanes megfogja a kabátom szegélyét és átadja a két magyar újságot.

Most már nem tudtam mire vélni a dolgot. Napok teltek el, amíg nagy bölesen rájöttem a cselekedély nyitjára. A bogárok ugyanis az igen szócskát tagadó, a nem szócskát pedig igenlő fejeződülattal kísérik. Megkérdeztem egy néhány ismerősömet, van-e ennek a sajtáságos, a nyugati szokásoktól annyira elütő bolgár speciálitásnak valami pszichológiai, vagy a bolgár nyelv idiotizmáiban rejlő, vagy bármily más magyarázata.

— Sajátosság — mondták — mi még csak észre sem vettük ezt az érdekes különbséget. Valószínűleg a törököktől tanultuk.

A nagy kávéházak a nap minden szakában zsufolva vannak. Itt bonyolítják le az üzleteket, a közvetítők rendszeren ügyvédek. A kereskedők legnevezetesebb találkozó helye a „Panak” és a „Boulevard” kávéházak.

A főváros legszebb utcája: a „Boulevard Car Asvoboditel”, nyilegyenes, befásított, gyönyörű utca, a Sobranje esinos épületével, a „felszabadító cár” hatalmas lovasszobrával, a melyet 1910-ben emelt II. Sándor orosz cár emlékének a bolgár nemzet. A Boulevard végén találjuk a „Knaz Boris” parkot, amely nemcsak Szófiának, hanem az egész kontinensnek egyik legszebb sétakertje, nagy esónakázó és halas tavakkal, érdő számba menő árnyas ligetekkel, gyönyörű virággyűzőkkel, két hatalmas footballpályával, teniszszel, játékterekkel stb. A Boulevard Dankuloff Cez Ferdinand és a Boulevard Marie Louise európai stílusú nagy-szerű körutak.

Ez utóbbiban találjuk a vásáresarnokot. Hatalmas, nagy épület, valóságos tárlháza mindennek, ami jó, mindennek, ami kívánatos. A legjobb hus ára 2 franc, a hal kilója ugyanannyi, a háboru előtt félig ingyen adták. A zöldség és különösen a gyümölcs (nem tudni miért) aránylag drágább. A baromfi ára: liba (sovány) nagyobb 5 frank, tyúk 2-2.50, a csirke párja 3 frank, a disznóhus drága. A csarnok mögött van a spanyol zsidók gyönyörű temploma, szemben vele a szófiai muzelmánok egyetlen mecsetje.

Az Ulica Trgovszka és az Ulica Lege a legforgalmasabb, pompás és nagy üzletekben bővelkedő utcák. A középületek közül kiválnak: a királyi palota, a nemzeti színház, a Club militaire, a nemzeti muzeum, a három gimnázium, a polgári iskolák gyönyörű modern épületei, a moszkvai stílusban épült nagy orthodox székesegyház, amely szintén a felszabadító cár emlékére épült, de amelyet a háboru kitörésekor St. V. Cyrill és Methodea, a bolgár egyház érdemes megalapítóinak nevére kereszteltek, a metropolita palotája, a néprajzi muzeum s a többi.

A miniszteriumok — a hadügyit kivéve — magánházakban vannak elhelyezve, ugyanesak magánépületekben van az egyetem is, (Orvosi fakultása nincsen.)

A főváros vendéglőiben, a mieinkhez viszonyítva, az árak hihetetlenül olcsók.

Két frankért nagyszerűen megebedelhet az ember. A bolgár konyha a legegészségesebb. A bolgár ember kevés húst, sok fozelékét és sok, különösen savanyu tejet fogyaszt. A tészta-félék nem népszerűek, a vendéglői étlapokról teljesen hiányoznak. Meesnikoff a bolgár konyha egyszerűségének, a nagymérvű savanyu tej fogyasztásának tulajdonítja a bolgár ember aránylag hosszú életét. Bulgáriában a 110-120 éves aggastyánok nem tartoznak a ritkaságok közé, a 80, 90 és 100 éves ember pedig csak olyan gyakori, mint nálunk a 60-70 éves.

Még egy megfigyelésem: Bulgáriában alig láttam elhízott embereket. Vajjon nem-e a savanyu tej rendszeres élvezetének tulajdonítható-e ez a faktum egyrészt, a tésztaemlék

szinte teljes hiányának másrészt?

Estefelé, ha lehet, az utcai élet még jobban megélénkül, még zajosabb lesz. Kimondott korzó nincsen. A néptömeg egyaránt el-lepi a „Panak” kávéház előtti utcai részletet, a királyi palota előtt levő nagy teret, a „Felszabadító Cár”-ut járdáit. A színházak zárva vannak ugyszintén a variéték. Két nagyszabású mozi-színház mutogatja a háboru folytán kissé elavult filmjeit. Féltenegykor a kávéházak, vendéglők, a nyilvános helyek villanylámpái kialusznak; 11 órára mindenkinek otthon kell lennie. Ez időn túl csakis igazolvány-nyal lehet kimaradni.

Hja! C'est la guerre!

En is hazatérek: a Rakovszka utcabeli kis szobából gyönyörű kilátás nyílik a városi kert esthomályba burkolt fái keresztül, a holdvilágfényben fürdő Vitosza hegység ormaira. Egy darabig meghatottan nézem az ég felé törtető hegyóriást és mintha megélénkül-nének a sziklaeszesok, hősök alakjai vonulnának fel a hegyoldalokon, kiknek homloka köré martirkoszort font holdfényből a szenvedés...

Jakab Dávid.

Tizenkettes bakanóták.

I.

Dallam: Szépen szól a tizenkettes banda.

Beeskereken minden holdas este,
Fölnézek a futó fellegekre,
Gondolatban messze, messze járok,
Felhők szárnyán a rózsámhoz szállok.

Emlékszel-e, kis angyalom, szentem,
Ott álltunk a kaputokban ketten,
Most is hallom akáclomb rezgését,
Jó szívednek hűsége verését.

Elfújták a takarodót régen,
Árvaságom oly igazán érzem,
Szóval, szívvel nem marasztal senki,
Énnekem is le kell már pihenni.

Föltekintek még egyszer az égre,
Szomorúan néz rám a hold képe,
Fáj a szívem, síró kedvem támad:
Tán sohasem látom a rózsámat.

II.

Dallam: Márványkőből...

Százados ur, sárga lován,
Inspiciroz a plaeccon,
Bentállok az első glidbe,
Mellem büszkén kitartom.
Százados ur, hogyha rám néz, hadd lássa:
Én vagyok a Ferene Jóska
Legderekből bakája.

Ferene Jóska, jó királyunk,
Sürgönyt irt a bakának:
Erdély felől, Erdély felől
Furesa nótát dudálnak...
Ferene Jóska a dudaszót ne bánja,
Másképp szól, ha tizenkettes
Baka fuj a dudába.

Ferene Jóska levelet irt
Emánuel királynak:
De hiába, de hiába
Hittelek hü barátának,
Büntetésed ne az Isten csinálja,
Rábizom a, rábizom a
Tizenkettes bakákra.

III.

Dallam: Lakodalom van a...

Ősz az idő, hullik a fa lombja,
Szegény szívem mintha felzokogna;
Hazaszálllok röpké gondolatban —
Kis falumtól el sem bucsúzhattam.

Szél a lombot ide-oda szórja,
Szívemnek sok a sirnivalója,
Bus fejemet két kezemre hajtom —
Édesanyám, nevedet sóhajtom!

Mikor elem rakta a dus tálat,
Vetett nekem patyolatot ágyat...
Nincs is áldott két kezének mása
Legyen rajta az Isten áldása.

Édesanyám ne sirjon ám rajta,
Hogy a fia bekerült a marsba,
Elmegyek én Tizenkettes névvel,
S visszajövök fényes dicsőséggel.

Tuba Károly.

Legujabb.

szállásáról és érintkezésbe lépett az oroszbarátokkal. Ilieszku tábornok hosszas tanácskozott Cottescuval a román államvasutak igazgatójával.

Budapest, aug. 28 A Magyar Távirati Iroda jelenti Bukarestből:

Az oroszbarátok a koronatanács összehívását a legmesszebbmenő háborus izgatásra használták föl. A legkülönfélébb riasztó hírekkel nyugtalanították a közvéleményt, s az oroszbarát lapok több külön kiadást adtak, amelyeknek mindegyikében volt hír a mozgósításról. Ezekből a hírekből nyilvánvaló volt, hogy a koronatanács a háboru mellett fog dönteni.

Bukarestből sürgönyzik:

Mint a Steagul jelenti, Bratianu miniszterelnök szerette volna a döntést elhalasztani, de Oroszország nem volt hajlandó tovább várni s így Románia kénytelen volt dönteni.

Budapest, aug. 28. Bukarestből sürgönyzik:

Leirhatatlan izgalom közepette mondta ki a koronatanács határozatát. A Cotroeni-palota környékén óriási tömeg gyűlt egybe. Bratianu, mint most kiderült, aug. 15 én aláírta az entente-al való diplomáciai megállapodást. Tatarinov orosz katonai attaché erre Alexejev tábornok főhadiszállására utazott, megbeszélendő a román hadsereggel való együttműködést. Tatarinov visszaérkezte után Bratianu elé terjesztette a katonai konvenció szövegét, amelyet Bratianu aláírt.

A balkáni offenzívánk.

Budapest, aug. 28. A francia vezérkar jelenti:

A bolgárok a Vardartól nyugatra megújították támadásaikat. Kukuructól északnyugatra öt támadásukat a szerb tüzéség meghiúsította. Az Ostrowo-tó vidékén a harcok rendkívüli elkeseredéssel folynak. Több bolgár támadást visszavertünk.

— Lapunk zártakor érkezett. —

Megkezdődtek a harcok Romániával. — Az első román foglyok.

Budapest, aug. 28. Saját tudósítónk cenzurázott távirata:

Höfer jelentés:

Károly főherceg arcvonala: Magyarország keleti és délkeleti határbástyáin tegnap este új ellenségünk, Románia orvul támadva, határőrseinkkel az első puskalövést váltotta a vörös-toronyi szorosnál és Brassótól délnyugatra és nyugatra fekvő szorosokban.

Ma reggel mindkét részről harcba-keveredtek az előcsapatok. Katonáink beszállították az első román foglyokat. (M. T. I.)

Hirdetmény.

Bogászentgyörgy községe a község belterületén létesítendő 4, esetleg 6 mélykut furása és teljes felszerelésére pályázatot hirdet.

Kimerítő részletes ajánlatok 1916. évi szeptember hó 15-ig beadhatók.

11738.1

Községi előjáróság.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskerekén.

Nagykikinda város községi iskolaszék elnökétől.

12319—1916. szám.

1174—1

Hirdetmény.

Nagykikinda városánál elhalálozás folytán megüresedett községi óvónői állásra ezennel pályázatot hirdetek és a pályázni kívánókat felhívom, hogy képesítésüket és esetleg eddigi működésüket igazoló bizonylatokkal szabályszerűen felszerelt kérvényüket f. év szeptember hó 15-ik napjáig bezárólag hozzám amnyival is inkább nyújtsák be, mert az elkészen benyújtott kérvényeket figyelembe nem veszem.

A választás útján betöltendő községi óvónői állás az 1913. évi 40-ik t.-c. 3. §-ában meghatározott törzsfizetéssel, lakpénzzel avagy e helyett az óvodával kapcsolatos természetbeni lakás szabad élvezetével egybekötött.

Nagykikindán, 1916. évi augusztus 12.

Majinszki Lukács s. k.
községi iskolaszéki elnök.

6 osztályt végzett 13 éves

árvalány

egy családhoz ajánlkozik kik örökbe fogadnák. —

1176—x.1

Cim a kiadóban.

Bogáros község elöljárói.

1092—1916. szám.

1175—2

Hirdetmény.

Bogáros község a tulajdonát képező nagyvendéglőt folyó évi október hó 1-től kezdődő 3 évre szeptember hó 3-án d. e. 10 órakor nyilvános árverésen bérbeadja.

Kikiáltási ár 1000 kor.

Bánatpénz 10%.

Bogáros, 1916. augusztus 22-én.

Friedrich, jegyző.

Fuchs, bíró.

Ács mestereket,

akik vasbeton talajborítási munkában jártasak, 80 fillér óránkénti munkabérmellett,

keres a

Nagybecskereki Olajgyár
Építési Irodája.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiu heti-fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Ujság- és nyomtatvány-makulatura nagyobb mennyiségben kapható.

Cim a kiadóhivatalban.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál”

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legrégibb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontál vármegyében.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.